

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia

— PIAȚA LIBERTĂȚII BRAȘOV. —
TELEFON 226.

Abonament anual 260 lei.
Pentru străinătate 800 lei.
Anunțuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare de trei ori pe săptămână

Pînă tîne însuși, cetățene, și pentru
tîne, la libertate, legalitate și cinste.

Intre fisc și contribuabilul sătean

In preocuparea noastră de a ne examina numai de problemele generale cari ating interesele masselor sau ale unor clase sociale, am început să analizăm și chestiunea fiscală.

După ce am arătat spiritul de excesivă fiscalitate care a stat la baza alcătuirii bugetelor de după război și, consecință imediată, impunerea marii contribuabilii cari nu se pot susține impozitelor — vom vorbi astăzi despre imposibilitatea de-a plăti, dările, fără înlesniri acordate, a clasei țărănești, care trece printr-o grea criză, poate cea mai grea de după război.

Nu vom trece cu cercetările noastre la țărani de peste Carpați — ci ne vom extinde numai până în cele mai bogate regiuni ale Ardealului și Banatului.

Avem informații și din vechiul regat că situațiunea este aceeași, că lumea dela sate se află în greu impas și stă cu disperarea în sân față de somațiunile tot mai amenințătoare ale fiscalului.

Dar ceea-ce pentru vechiul regat este o grea sarcină, pentru cele mai multe regiuni ale Ardealului devine o disperată sarcină.

Raportul între proprietatea rurală din Ardeal și cea din vechiul regat și Banat este astfel că, în Ardeal, țărani nu cultivă pământul pentru a face negoț ci pentru a se hrăni el și a-i ajuta la creșterea vitelor. Surplusul cerealelor și furajelor din unele regiuni se comercializează dar într-o proporțiune foarte redusă față de vechiul regat și Banat.

In Ardeal, economul de vite trece printr-o criză grea, prețurile scăzute făcând imposibile vânzările în târguri și, deci, imposibilitatea de-a plăti dările. Ceea-ce a investit în creșterea unei sau două părechi de boi, nu poate prinde din vânzarea lor, așa ca să-i rămână și pentru fisc după ce și-ar împlini necesitățile de traiu absolut recerute de modesta lui viață.

Apoi, majoritatea plugarilor ardeleni au atât pământ cât le este necesar să se hrănească cu familia iar unii n'au nici atât cât să le dea îmbrăcăminte.

De-aceia, continuele cereri de expatriere în America pentru a agonisi acolo, în munci de iad și în mizerie, bani ca să-și mărească gospodăria de-acasă.

Și nu trebuie să ne ducem în regiunile sărace ale Ardealului. Chiar în județul Făgăraș, am constatat sute de cereri de pașapoarte pentru Statele-Unite, sâtenii arătând că n'au pământ cât le este necesar traiului lor și al familiei.

Unde să se ducă acești oameni dela sate, când în orașele industriale ale Ardealului locurile în fabrici sînt ocupate de

streini sau nu este de lucru și pentru ei?

De sigur că mirajul Americii nu-i-ar atrage dacă ar găsi o plată bună, pentru munca lor, în fabricile noastre!

Și, astfel, puteri sănătoase de muncă rămân cu brațele încrucișate, negăsind în industria națională de lucru, iar statul refuzându-le pașapoartele.

Cum să și plătească acești contribuabili impozitele, de cât prin vânzarea silită a ultimei lor averi.

Dar să trecem într-o regiune bogată, cum este a Banatului. In ziarul „Voința Banatului” găsim, în legătură cu problema de care ne ocupăm, următoarea informațiune:

„Sătenii nu-și pot plăti impozitele. Numeroși săteni din diferite comune ale județului nostru s'au adresat administrației financiare, cerând să fie păsuiri cu achitarea dărilor, deoarece n'au bani. Sătenii motivează această cerere, arătând că nu-și pot vinde porumbul, prețurile fiind extrem de reduse”.

Adevărul acestei informații este controlat de autoritățile noastre.

Atunci?

Nu am ridicat problema, numai pentru a o expune, fără să-i dăm o soluție. Și această soluție nu este o inovație.

Ce cer țărani? Pășuire.

Deci, să se stabilească o normă de încasare a impozitelor astfel ca să se poată plăti dările — așa grele și nedrepte cum sînt.

Di ministru Lapedatu cunoaște sistemul regimului trecut. Era mai bun decât cel actual, din punct de vedere practic.

Plugarilor trebuie să li se dea posibilitatea de-a plăti dările, așa cum în trecut le plăteau până la o centimă.

Să fie, deocamdată, păsuiri și să se facă o împărțire a impozitelor restante, pe rate, achitate la primărie. Contribuabilul dela sate să poată depune, ori de câte ori are bani, o parte a impozitelor datorite în mână autorității comunale.

Sistemul vânzărilor silită — aplicat astăzi — este germele unei stări sufletești care poate duce la ori-ce, într'un moment dat. Și fiscalul nu poate avea menirea să distrugă economiile românești.

Problema este, însă, de proporții mai mari, ceea-ce cere un studiu mai amănunțit și o foarte chibzuită procedură — ceea-ce este datorită, în primul rând, a dlui ministru de finanțe, care nu trebuie să uite că este ardelen și, deci, are să intervină a pune capăt unui sistem care lovește în majoritatea poporului român din Ardeal și Banat.

CUM PUTEAM IMPUNE Împlinirea îndatoririlor serviciilor publice

— Câte-va pilde vorbitoare de debandadă și lipsă de prevedere, care lovesc grav interesele publice. —

— O pildă energică a cetățenilor din Paris, la inițiativa unui mare ziar. —

In numărul nostru trecut, arătam în ce stare mizerabilă se află șoselele naționale și podurile cari amenință să se prăbușească.

De ani de zile, lucrări publice de întâia necesitate sunt amânate, până când reparațiunile nu se mai pot face ci trebuie să construim noi ce necesită cheltueli mari, pe cari bugetele nu le pot — astfel cum sunt alcătuite — cuprinde în întregime. De-aci, continua cărpăceală, în puține locuri, și ruinarea tot mai rea a lucrărilor noastre publice.

In afară de șoseaua Comarnic-Predeal pe care o întreține destul de bine — în afară de podurile noi (frumoase, artistice și solide lucrări) de pe șoseaua Cămpina-Predeal — rare, foarte rare lucrări publice, s'au executat, în regiunile mai apropiate de noi.

Am citat șoseaua de mai sus, pentru că pe ea circulă și automobilele regale și ale oricărui oaspe strein — și, în al doilea rând, pentru a face și mai evidentă debandada din serviciul podurilor arătând că pe o șosea tot atât de frecventată — București-Ploiești — avem un pod de lemn ruină, care dela război n'a fost refăcut.

Și, pe aci, trec toate automobilele regale și ale înalților oaspeți streini, — spre rușinea întregii țări!... Cu toate acestea, cei din serviciul podurilor nu simt rușinea aceasta, lăsând să treacă anii fără a fi în stare să construiască un pod de beton sau de fer, sau de lemn (cum ar crede mai lesne, pentru trebuințele generale).

Iar ca anomalia să fie completă, s'a hotărât pavarea șoselei București-Brașov și lucrări de zeci de milioane s'au făcut — reparațiunea lor a și început, atât de trainice au fost!... — iar podul cu pricina, care este o rușine pentru țară, stă mai departe în halul în care se găsește. Este exact ca și cum ai îmbrăca un om cu frac, clac, ghete de lac și nu i-ai da cămașă, guler și cravată, iar spinarea fracului ar fi zdrențel!...

Se vede din exemplul dat mai sus că nu există o normă diriguitoare în serviciul lucrărilor publice.

Se vorbește, însă, că interesele personale ar da loc la angajamente de lucrări publice costisitoare, după necesitatea pungilor unor personaje influente!... Nu cunoaștem cazuri concrete, ca să stăruim dar ceea-ce se petrece justifică ori-ce bănuială.

Intr'adevăr, era nevoie urgentă de pavarea șoselei București-Ploiești? Ori de repararea podurilor și a întregii șosele naționale București-Comarnic?

Intre Ploiești-Comarnic, șoseaua se prezintă în condiții mizerabile. Călătoria cu automobilul este un chin prin gropile și hărtoapele șoselei. Și cu toate acestea, se fac încercări de pavare a șoselei dela București până la Tâncăbești cheltuiându-se zeci de milioane Lei, în loc să se revizuiască întreaga șosea și să se refacă deocamdată ca un drum național obișnuit.

Ceea-ce am arătat mai sus, se generalizează pe întreaga țară. Pretutindeni, cereri de refacere de poduri, de construcțiuni de poduri absolut necesare vieții unei întregi grupe de sate (vezi valea Oltului, a Târnaveilor, a Murășului superior, etc.) — cereri, cari se aseamănă cu implorări în genunchi ale cetățenilor. In mult pețitii, locuitorii cer permisiunea să repare singuri podurile, rugându-se să li se dea lemnul necesar.

Răspunsul este acelaș: nu sunt fonduri pentru asemenea lucrări, iar serviciul podurilor nu are căderea de-a da lemn din pădure. Burocrațismul care ne stăpânește nu permite vre-o inițiativă a unui serviciu față de alt serviciu public.

Constatănd răul, nu știm cum o să eșim din el, față de lipsa de grije a celor în drept să privegheze asemenea lucrări. Avem un ministru al lucrărilor publice, ni se pregătește o lege nouă a drumurilor (cu tendința de-a suprima concurența autobuzelor de călători făcută căilor ferate pe drumurile paralele liniilor cfr.) și vom vedea abia la anul de se va începe ceva serios și în direcția lucrărilor publice de care ne ocupăm.

Pentru consolarea celor cari au disperat așteptând, vom cita cazul primăriei din București, care începând largirea podurilor de pe Dâmbovița, uită luni întregi lucrările.

Asfel podul dela Mihai Vodă e o rușine publică: tina (noziul) trece de glesne și lucrările se ruinează... în centrul Capitalei, într'un loc foarte frecventat.

In legătură cu acest lucru, ni-amintim de-o strașnică lecțiune pe care un mare ziar din Paris a dat-o, într'un caz similar, înainte de război, serviciului lucrărilor publice din marele oraș al Lumei.

Intr'un loc de mare circulațiune, lucrările unui pod din

Paris nu se mai termina u. Ziarul publica zilnic apeluri pentru refacerea podului. In cele din urmă, a făcut somațiunea: ori va fi gata într-o săptămână, ori va arăta el că se poate face într-o singură zi.

Și, într-o Luni, în sunetele unei muzici, o numeroasă echipă de lucrători sub conducerea unui inginer, angajați de ziar, și în prezența a peste o mie de cetățeni, a început lucrările. Serviciul podurilor a intervenit cu poliția — dar cetățenii au oprit ori-ce zădărnice a lucrului. Intreaga zi și noapte, în prezența a mii de cetățeni, muzica întona cântece patriotice și lucrătorii au terminat reparațiunea podului.

Cazul a făcut mare valvă și o anchetă severă a stabilit neglijențe și neprevederi, ceea-ce a atras o reformă radicală a serviciului în chestiune.

Iată cum printr-o acțiune de opinie publică s'a făcut un început de radicală transformare a unui serviciu public și pe viitor nu s'a mai repetat cazul.

Acelaș lucru trebuia să-l facă și cetățenii din cartierul Mihai Vodă și să organizeze o astfel de manifestație primarului Capitalei, ca să nu mai uite că este părintele unui oraș și are îndatoriri mari.

La noi, încă nu există opinie publică, care să impună împlinirea îndatoririlor serviciilor publice.

O singură armă au cetățenii: dreptul de vot. Cu el să aducă la guvernarea țării oameni, pe cari îi cunosc că pot face și pentru binele public servicii nu numai pentru buzunarele unuia sau altuia.

Și pentru a putea impune voința lor, cetățenii să nu-și neglijeze singura lor armă: dreptul de vot.

Reducerea taxelor vamale de export. Delegația economică a guvernului s'a întrunit Marți la ministerul de industrie și comerț.

S'a luat în discuție chestiunea taxelor vamale de export și s'a hotărât reducerea la jumătate a taxelor de export la cereale, derivate și vite, adică pentru cereale taxa a fost redusă la 5000 lei, iar pentru vite mari la 2000 lei de cap, dela 4000 lei cât era până acum, leguminoase și semințe oleoginoase 5000 lei vagonul, făină 4000 lei vagonul, porcii 300 lei de cap, berbecii și oile 100 lei de cap.

Abuzurile dela Făgăraș

S'a schimbat Prefectul dar metodele au rămas aceleași. Consilieri județeni reținuți cu forța ca să nu participe la ședința de constituire.

Cei ce credeau că odată cu instalarea d-lui dr. Ioan Pica ca prefect al Făgărașului, vor dispărea și ilegalitățile, s'au înșelată fiindcă la prima ocazie a dat dovadă că se solidarizează cu acei ce terorizează și sărăcesc județul.

Este vorba de constituirea Consiliului județean. Se știe de toți, că ceea ce se întâmplă cu Consiliul județean dela Făgăraș este o rușine și o batjocură ordinară, dată de autorități, aleșilor poporului.

Deși a trecut o jumătate de an dela alegerea Consiliului județean, încă până azi nu este constituit, pentru simplul motiv că d-l Nicolae Șerban voeste cu orice preț să fie președintele Consiliului.

Ori aceasta n'o pot înțelege aleșii poporului din lista majoritară, ca să se închine în fața atotputerniciei d-lui Șerban din cinciște averescană, ale cărui fapte din timpul alegerilor sunt cunoscute.

După ce Consiliul a fost convocat și amânat de trei ori, acum în 15 Ianuarie a. c. a fost convocat din nou și pentru ca să-și asigure planul s'a recurs la următoarele ilegalități:

D-l Ilea și George Lupu Dobrin, consilieri, au fost deșinuți la postul de jandarmi ca să nu poată lua parte la constituire.

D-l Ioan Aron a fost oprit de o sentinelă, care „păzea” trecătoarea peste Olt de la Arpaș așa că nici dânsul n'a putut lua parte.

Ba mai mult. Podarul dela Arpaș spunea că nici la trecătoarea dela Cârja nici la Feldioara nu este voie să treacă fiind la fiecare o sentinelă de jandarmi cari opreau să treacă, așa că s'a oprit și poșta, oamenii bolnavi cari mergeau la doctorul nelăsând pe nimeni din noaptea de 14 spre 15 Ian. până în ziua următoare după masă.

Isi poate oricine închipui administrația din jud. Făgăraș.

După ce se deschide ședința consiliului, d-l dr. Iulian Cârje cere socoteală d-lui prefect despre cei arestați și cere imediată lor eliberare și suspendarea ședinței până ce vor sosi în Făgăraș, ceace d-l prefect refuză.

Atunci domnii consilieri de pe lista majoritară în frunte cu d-nii Iulian Cârje și d-l vicar Brumboiu în semn demonstrativ părăsesc sala de ședință, solidarizându-se cu cei arestați și ținându-se să nu poată lua parte la ședință.

Ceva mai mult, care este culmea.

D-l dr. Hariton Pralea, ales pe lista guvernamentală alături de Șerban și Dănilă Vasu, văzând astfel de ilegalități, protestează și dânsul și solidarizându-se cu cei cinstiți părăsesc sala. Aceasta este cea mai mare dovadă despre abuzurile săvârșite.

Atragem atenția celor în drept, să nu întindă prea mult coarda, căci ușor se poate întâmpla să plătească toate oalele sparte.

Cor.

Numărul funcționarilor din Cehoslovacia. — Cehoslovacia trece după unii drept o țară care întreține un număr exagerat de funcționari. După statisticele de curând publicate, rezultă însă că în alte țări proporția numărului de funcționari este în mod senzibil mai urcată. Numărul total al funcționarilor cehoslovaci este evaluat la 78000 ceace la o populație de 14 milioane suflete reprezintă o medie de 5 funcționari la 1000 locuitori. Polonia cu o populație de 28 milioane întreține 465.000 funcționari ceace înseamnă un raport de 8 funcționari la 1000 locuitori, iar Iugoslavia cu 12 milioane suflete numără 15000 funcționari, adică 11 la mie.

Cehoslovacia și raporturile ei cu România.

Praga(Cepr). Știrile agențiilor telegrafice asupra cunoscutei a titudini a unui ziar din București („Cuvântul”) au produs o mare surprindere în presa locală și în cercurile politice cehoslovace. După cum se știe în ultimii doi ani s'a dus în Cehoslovacia cea mai intensă propagandă pentru o cât mai deaproape cunoaștere a poporului și statului român precum și pentru o cât mai mare adâncire a raporturilor culturale, economice, sportive și în general pentru o apropiere în toate domeniile cu România. Această propagandă a fost populară și prin faptul că în Cehoslovacia sunt încă vii în memorie luptele comune ale detașamentelor de voluntari cehoslovaci și români cari au luptat contra dușmanilor comuni pentru eliberarea nașunilor lor subjugate și încă prin vizitele reciproce ale zărilor ambelor națiuni.

Tendințele pentru trainice le gături amicale au fost sprijinite de toate cercurile politice răs-punzătoare, și propagandă pentru apropierea cu România a adus foarte bune rezultate și s'a adâncit tot mai mult. Deaceea voca ziarului din București a surprins pe toți prietenii sinceri ai poporului român, cari caută o explicație a acestei acțiuni ciudate.

Oficiul din Praga „Cesko-slovenska Republika” citează într'un articol consacrat chestiunilor politice sud-est europene o declarație din zăarul Yugoslav „Vreme”, organul oficial al ministrului de externe Ninčić. Acest zăar a spus în privința relațiilor apărut în zăarul din București următoarele:

„Intrigei zăarului „Cuvântul” nu trebuie să-i se acorde o atenție serioasă, deoarece el este un organ al propagandei străine contra Micii Antante”.

Prin această explicație a zăarului din Belgrad zăarul cehoslovac a căutat să atenueze impresia nefavorabilă ce a pro-

dus articolul în chestiune. Zăarul a publicat și articolul oficial românesc „Indeptarea” care desaproabă atitudinea violentă a zăarului „Cuvântul”. În țările aliate României predomină convingerea că demonstrația din zăarul „Cuvântul” nu este nici expresia cercurilor răs-punzătoare și nici o întărire mesnelor largi ale poporului român.

Sărbătorirea lui Beethoven

Centenarul morții lui Beethoven, acest impunător geniu al creațiilor muzicale, regele simfonilor și al sonatelor, în ale cărui opere este eternizată toată gama de sentimente și de zăbucium sufleteșc și intelectual ce poate frământa pe un om de-o rară proeminență, a fost sărbătorit la Brașov în atmosfera unui spirit înalt artistic, printr'o serie de 3 concerte de sonate, a căror aranjare constituie un merit în plus al biroului Klingsor.

Doi artiști de seamă, ambii cunoscuți deja publicului nostru, unul de celebritate mondială, violonistul Florinel de Reuter, altul, mult apreciat pianistă Hevesi Piroška s'au grăbit să ne interpreteze cu o desăvârșită măestrie seria de 10 sonate ale nemuritorului Beethoven. Cu toată deosebirea temperamentalor lor, Reuter fiind mai mult sangoinic-melancolic, Hevesi indeosebi impulsivă, colerică, totuși am putut savura fenomenul destul de rar de a vedea complementate și contopite într'o frumoasă armonie aceste două forțe deosebite de interpretare și exprimare artistică.

Reușita a fost desăvârșită și astfel seria celor trei concerte s'a putut ridica la nivelul unui adevărat eveniment muzical, așa cum o cerea solemnitatea zilei. Publicul numeros, select și complet satisfăcut, a acoperit cu valuri de aplauze înalte prestațiile ale distinșilor artiști.

Dr. L.

O aniversare

La Bădăcini în vila sa, d-na Clara dr. Maniu, mama președintelui Partidului Național-Tă-rănesc își serbează al 84. an trecut dela data nașterii sale. Prin marele său fiu, prin mâna de mamă care a dat acestuia mângăiere în zile de restriște, prin ea însăși, inimă bună și venerabilă figură, i se cuvin ani fericiți înainte. În acest senz-por-nindu-se dela o dragoste sinceră din întreg Ardealul i-au venit urări românești de bine și de sănătate. Tradiția Ardealului românesc și politic are această trainică trăsătură de-a strângeră rândurile luptătorilor prin cheagul unei dragoste neprihănite. E marea lui armă de-a opune totdeauna adversarilor etica desinteresată a unui ideal de mai bine. Caracterul Partidului nostru n'are nici structura încruntată a intereselor de bănci nici pumnul care să îngenunche tiranic prin forță. Asemenea lui Proteu când se credea că a fost năruit la pământ și înfrânt pe deplin, s'a ridicat mai vigorous și mai temut ca nici odată.

În aniversarea duioasă de astăzi noi serbăm vrednicia tuturor femeilor ardeleni, însuleșirea lor generoasă, înțelegerea de mamă sau de soție cari au dat-o protagoniștilor tuturor cauzelor mari.

La mulți ani!

„PATRIA”.

AVIZ. Se aduce la cunoștința publicului din orașul și jud. Brașov că, deși art. 23 din noul tarif p. t. t. limitează greutatea coletelor interne la 10 kgr., totuși în vederea că unii comercianți au deja colete ambalate cu greutate mai mare, Direcțiunea Generală a p. t. t. cu ord. Nr. 5844/927 a aprobat ca până la sfârșitul lunii curente să se admită în mod excepțional colete interne și cu o greutate mai mare de 10 kgr. însă în nici un caz peste 20 kgr. afară de casețele cu bani în numerar cari pot fi admise și mai grele de 20 kgr.

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

De-acum zece ani

Amintiri din pribegie

de Valeriu Crișan, preot.

— Urmare —

Prima patrulă românească

Prima patrulă românească intră la noi în sat în 21 August (2 Sept.) 1916 și a fost primită cu lacrimi de bucurie. Veneau din pădurea Vadului, unde erau așezați în cantonament. Erau 9 inși, băieți tineri, din un regiment de artilerie din Pitești. Uniforma e la fel cu cea austriacă, doar capela e moțată și sunt încălțați cu opinci, fiind mai ușoare la drum. Era zi de Duminecă și tocmai mă pregăteam să merg la biserică. Ei veneau pe stradă în sus și oamenii îi salutau cu „Bine ați venit, fraților”, iar ei le strângeau mâna prietenește, răspunzându-le cu un „Bine v'am găsit...”

Și cât de lungă a fost așteptarea noastră!... A trebuit să treacă o mie de ani, ca să vedem zilele acestea de sărbătoare. Fetele le ofereau flori, femeile le îndopau ranțele cu bucăți de pâine și slănină. O vecină le face o mămăligă mare cu brânză și păpară. În ochii tuturor plutesc lacrimi de bucurie, fiindcă dorobanțul român începe a înscrie pagini de glorie, în istoria zăbuciumată a poporului român!...

Martirii dr. Șenchea și Const. Pop

Aud vești despre dispariția d-lui avocat dr. Ioan Șenchea și a d-lui Constantin Pop. Sărmanii oameni! Nu le-a fost dat să vadă în piața Făgărașului dorobanții români, cum se prind în horă cu frații ardeleni. D-l Șenchea, suflet deschis, era unul din pușinii noștri olteni, cari avea curajul a sbiciui pe față în adunările din sala comitatului; pe cei cari cercau să ne schimbe simțul de român și până și numirea satelor românești. Se vorbește, că a fost prins tocmai când, scăpând din ghiarele lor, venea spre cei cari veneau la noi, nu ca dușmani, ci ca frați.

De d-l C. Pop aud, că l-au luat în miez de noapte și nime nu știe unde i-au făcut mormântul... Venise în Făgăraș de vre-o 10 ani, pentru a trezi la viață Făgărașul din amorțea în care zăcea. A luptat cu mizeria până la moarte și cu durere trebuie să spun, că o gazetă săplă-mănală românească într'un ținut cu 95% Români abia vegeta din lipsă de colaboratori și abonați; în schimb fițuca ungurească trăia din belșug, având anunțuri și chiar colaboratori români!... Și o spun și aceea, că de multe

ori s'a întâmplat de nu avea nici cei 9 floreni și 20 cruceri, pe cari trebuia să-i dea Sâmbăta pe timbre și din cauza aceasta zăarul suferea întârzieri... A fost și el o jertfă a clicei de interes egoiste a unor oameni, cari n'au știut niciodată să se ridice peste patimile lor, când era vorba de o acțiune culturală românească. Mai bine ofereau serviciile și banul lor „dalardelor” streine și luau parte la petrecerile lor, decât să inaugureze în Făgăraș o viață românească!

Zăarul „Oleanul” de care scriu, a dispărut odată cu dispariția tragică a d-lui dr. Șenchea, directorul și d-l Pop proprietarul acestui zăar. Cei cari au apreciat în trecut intențiile nobile și sentimentele românești ale acestor doi Români, desigur că se vor cutremura la auzul acestei vești zguduitoare. Făgărașul românesc plătește deja tributul cu acești doi mucenici...

Sărmanii! Cu d-l Pop vorbisem mai pe urmă cu două zile înainte de intrarea în război a României. Avea o presimțire sinistră și îmi spunea, că nu va mai trăi mult... Și acest gând i-a fost fatal!... Nu voi uita niciodată pe d-rul Șenchea, suflet cinstit, Român cu sentimente neșovăitoare, directorul zăarului „Oleanul”. Nu voi uita nici pe tipograful Pop, omul, care 30 de ani a fost în tipografia „Gazetei Transilvaniei” și muncind apoi în Făgăraș în tăcere, tipărind zăarul și broșuri românești, cu drept cuvânt îl putem numi „Coresi al Făgărașului”.

Sosesc trupele românești

Pe drum trec trupe românești ziua și noaptea, mergând spre satele de pe sub munte. În 26 Aug. st. v. la amiazi sosește la noi în sat o companie din reg. 21 „Ilfov” din București. E un regiment alcătuit din băieți din județul Ilfov. Merg cu părintele arhimandrit, care e preotul lor, să viziteze bisericile. Ne spune, că e călugăr dela Cernica. E un om mai în etate. Eșind dela biserică în stradă, printre soldații vedem o mișcare nervoasă. „La arme fără ranță”, — se auzea în stradă.

— Ce să fie, părinte arhimandrite? — îl întrebăm noi.

— „Se vede că dușmanul e aproape și vă sfăluiesc să fugiți către satele ocupate” — ne zise părintele călugăr, plecând repede și dânsul spre a se urca în vre-o trăsură dela ambulanța sanitară.

Am văzut scene pe cari nu le voi uita niciodată. Soldați urcați prin pomi după poame se întrebau buimăciți: Ce e? Arde? Alții se așezau în stradă fără cartușieră, automobilele și trăsurile ambulanței se întorceau pentru a pleca înapoi spre Bucium, iar patrulile de călăreți și pedestrii eșise la câmp, pentru a vedea unde se află dușmanul. Lumea îngrozită alerga cu vitele spre pădure.

Ce se întâmplase? Nu știam sigur, dar bănuiam, că dușmanul e în satul vecin Sebeș. Noi am plecat cu familiile spre Ohaba, mergând prin pădurea Buciumului, de unde am răscolit și pe refugiații din Șercaia, cari

alunci erau aici. Cum vine o urtună, care mișcă totul, așa se făcuse o mișcare printre acești refugiați. Își adunau hainele din colibele făcute de frunzări și punându-le în cară, plecau la drum și ei îngroziiți, gândindu-se unde își vor găsi un nou adăpost.

Spre seară coborâm din pădure în Ohaba. Aici la marginea satului era în cantonament o coloană dela etape. Soldații ne spun, că au prins o patrulă ungurească la marginea comunei Sebeș și i-au dus deja pe aici la gara Șinca-veche. Iată la ce s'a redus rostul acelei alarme! O patrulă ungurească venise la amiazi pe râul Sebeșului în sus până aproape de Sebeș. Avantgardele române observându-i, i-au prins, dând în același timp alarma în sat, căci credeau, că aceștia fac parte din patrulile înaintate ale trupei inamice. Cum au putut veni aceștia până aproape de Sebeș, după ce trecuseră atâtea trupe românești mai înainte, pentru noi a rămas o enigmă?! Să vorbea, că s'ar fi aprins pe câmp la Ileni o căpiță de fân, care a fost un consemn pentru Ungurii retrași la Galați.

— Va urma. —

Abonații cari ne fac reclamațiuni și comunicări în scris în chestia zăarului sunt rugați a ne indica întotdeauna și n-rul de pe adresă sub care li se trimite zăarul.

Tratatul dintre Franța și România

— Textul tratatului a fost ratificat. —

Reproducem în cele ce urmează textul tratatului:

Articolul 1.

România și Franța își iau reciproc angajamentul de a nu comite de o parte și de alta nici un atac sau invaziune și de a nu recurge de la o parte și de alta în nici un caz la război.

Totus, această stipulațiune nu se aplică decât este vorba:

1. de exercitarea dreptului de legitimă apărare, edictă de a se opune unei violări a angajamentului luat prin alineatul 1 din prezentul articol;

2. de o acțiune întreprinsă prin aplicarea articolului 16 din Pactul Societății Națiunilor;

3. de o acțiune întreprinsă pe temeiul unei hotărâri a Adunării sau a Consiliului Societății Națiunilor, sau în aplicarea articolului 15 alineatul 7 din Pactul Societății Națiunilor, numai dacă, în acest ultim caz, o asemenea acțiune ar fi îndreptată în contra unui Stat care cel dintâi s'a datat unui atac.

Articolul 2

Luând în considerațiune angajamentele respectiv luate de dânsii în articolul 1 din prezentul Tratat, România și Franța își iau angajamentul de a regula, pe cale pașnică, și în modul următor, toate chestiunile de orice natură ar fi, cari ar putea aduce o desbinare și cari n'ar fi putut fi rezolvite prin procedeele diplomatice obișnuite: toate chestiunile în privința cărora Părțile și-ar contesta reciproc un drept vor fi supuse unor judecături la a căror hotărâre Părțile își iau angajamentul de a se conforma, orice alte chestiune vor fi supuse unei Comisii de conciliere și dacă aranjamentul propus de această Comisie nu este acceptat de ambele Părți, chestiunea va fi adusă în fața Consiliului Societății Națiunilor, statuând conform articolului 15 din Pactul Societății. Modalitățile acestei metode de regulare pașnică fac obiectul unei Convențiuni particulare semnată cu data de azi.

Articolul 3

Guvernul Regal al României și Guvernul Republicii Franceze își iau angajamentul de a examina în comun, sub rezerva rezoluțiilor eventuale ale Consiliului sau ale Adunării Societății Națiunilor chestiunile de natură a primejdii siguranța externă a României sau Franței, sau a aduce vre-o atingere ordinii stabilite prin tractatele ale cărora semnatare sunt ambele părți.

Articolul 4

Dacă, cu toate intențiunile sincere pacifice ale Guvernelor român și francez, România sau Franța ar fi atacate fără provocare din partea lor, ambele Guverne s'ar concentra neîntârziat asupra acțiunii lor respective ce ar urma să se exercite în cadrul Pactului Societății Națiunilor, în scopul salvării intereselor lor legitime naționale, precum și al menținerii ordinii stabilite prin Tractatele ale cărora semnatare sunt ambele Părți.

Articolul 5

Înaltele părți Contractante sunt de acord pentru a se concentra între ele în eventualitatea unei modificări sau a unei încercări de modificare a statutului politic al țărilor Europei și, sub rezerva rezoluțiilor ce ar fi luate în asemenea cazuri de către Consiliul sau de Adunarea Societății Națiunilor, spre

a se înțelege asupra altitudinii de observat respectiv în asemenea caz de fiecare din ele.

Articolul 6.

Înaltele Părți Contractante declară că nimic în prezentul Tratat nu trebuie interpretat în contradicție cu stipulațiunile Tractatelor actualmente în vigoare, cari sunt semnate de România sau de Franța și cari privesc politica lor în Europa. Ele își iau angajamentul de a proceda la un schimb de vederi asupra chestiunilor relative la politica europeană, în scopul de a coordona eforturile lor pacifice și pentru aceasta a-și comunica respectiv de acum înainte Tractatele sau Acordurile ce ar încheia cu terțe Puteri asupra aceluiaș subiect și cari vor avea totdeauna un țel, conform cu menținerea păcii.

Articolul 7.

Nimic în prezent Tratat nu va putea fi interpretat sau aplicat în așa fel în cât să jicnească drepturile și obligațiunile Înaltele Părți Contractante, în virtutea Pactului Societății Națiunilor.

Articolul 8.

Prezentul Tratat va fi comu-

necat pentru înregistrare Societății Națiunilor, în conformitate cu articolul 18 a Pactului.

Articolul 9.

Prezentul Tratat va fi ratificat și instrumentele ratificării vor fi schimbate la Paris, cât mai neîntârziat.

Va intra în vigoare îndată după schimbul ratificărilor și va rămâne în vigoare timp de zece ani, la expirarea cărora va putea fi reînnoit cu un preaviz notificat în bună formă la sfârșitul anului al noulea.

Drept care, plenipotențiarilor respectivi, pe deplin și autorizați în acest scop, au semnat prezentul Tratat și l-au investit cu sigiliile lor.

Făcut la Paris în dublu exemplar, la zece Iunie 1926.

(L. S.) Semnat:

Constantin Diamandy.

(L. S.) Semnat:

Aristide Briand

Subsemnații, pe deplin autorizați, însărcinați de Guvernele lor respective de a fixa modalitățile după cari — precum este prevăzut în articolul 2 al Tratatului încheiat cu data de azi, între România și Franța — se va proceda la regularea pașnică a tuturor chestiunilor ce n'ar putea fi rezolvate prin bună înțelegere între ambele țări.

Au convenit asupra dispozițiilor următoare 26.

Buletin extern

— Evenimentele principale din streinătate. —

Marile cancelarii occidentale sunt viu agitate de evenimentele din China, regiunea colonilor streine. În Hankov, naționalii chinezi gonesc pe streini, în special ura lor îndreptându-se împotriva englezilor.

Guvernul din Canton (sub influința bolșevicilor ruși) încearcă de-a opri manifestațiile prea violente, dar duce o politică de isgonire a streinilor, cărora vrea să le răpească drepturile coloniale în China de sud. Anglia, în special, este îngrijată de soarta zecilor de mii de supuși britanici ale căror averi sunt amenințate. Guvernul englez a trimis puternice flote în apele Chinei.

Până zilele trecute, politica statelor interesate în China era separat condusă, față de evenimentele în curs. Acum, un acord s'a stabilit între Franța și Anglia, ca să observe față de China o expectativă prudentă luând toate măsurile pentru apărarea eventuală a concesiunilor streine din Shanghai, astăzi în primejdie, după ce concesiunea engleză din Hankov a avut mult de suferit.

Politica Japoniei și a Statelor Unite față de China este, de rândul acesta, unitară — iar ministrul de externe din Tokio și-a exprimat simpatia Japoniei față de Statele-Unite cari, ca și Japonia, sunt paznicii păcii în Oceanul pacific. Japonia nu va interveni în China, apărându-și numai interesele ei legitime.

Chestiunea este gravă și poate duce la un războiu în extremul orient.

Se pare că pe când marile puteri europene sunt preocupate de soarta concesiunilor lor în Extremul orient — Italia urmărește politica de imixtiune în Balcani. Apariția manifestului tinerilor naționaliști muntenegreni la Roma, proclamând statul muntenegrean independent, a făcut o mare impresie la Belgrad.

Curcile politice sârbești recunosc că situația se agravează, după ce Albania a trecut

sub protectoratul Italiei. Manifestul muntenegrean, cerând crearea unui stat independent din vechiul Muntenegru și Herțegovina, este un document al mișcării de izolare a Sârbilor, printr'o politică tot mai activă Italiei.

Criza de guvern din Germania durează de peste două săptămâni. Încercările pe care le face fostul cancelar Marx pare că vor reuși, deoarece ce a obținut sprijinul socialiştilor. Condiția de înțelegere a fost democratizarea Reichswerului (armata) și escluderea ministrului Gessler din viitorul guvern.

Partidul centrului urmărește alcătuirea unui guvern moderat.

Partidul extremei drepte primește o grea lovitură prin acest acord.

INFORMAȚIUNI

Semecentenarul independenței României (1877-1927) se va serba, nu numai cu caracter militar prin comemorarea războiului Independenței, dar și cu caracter național, luând parte la el toate instituțiile noastre culturale, în frunte cu Academia Română.

Serbările au loc la 30 Aprilie și vor fi precedate de o serie de conferințe publice între cari vor fi și două conferințe ținute, la Ateneul din București, de d-l Ion Brătianu.

În Ardeal și Banat vor conferența despre războiul independenței, profesorii dela Extensiunea universitară din Cluj.

Conflictul din organizația averescană a jud. Prahova s'a rezolvat astfel: prefectul Penș a fost mutat la Soroca iar organizația prahoveană a obținut libertatea de a ținea adunarea generală pentru alegerea unui nou comitet județean.

Președinția d-lui P. P. Negulescu — fost ministru și Președinte al Camerei — este socotită ca pierdută, fără ca să i se fi asigurat adversarului său, se-

Ultime știri

Curiozitățile iernii noastre

Dela București la Predeal, viscol și zăpadă abundentă, pe când în valea Timișului și la Brașov era vreme de primăvară.

Iarna aceasta a avut curiozitățile ei și până acum. Astfel în întreg Ardealul ninsese pe când dincolo de Carpați, în Muntenia, nu căzuse de cât rari fulgi și plozi reci de toamnă.

După ce, în urmă, în regiunea dealurilor Munteniei și Oltenei, până la Craiova, căzuse zăpadă — care în două săptămâni se topise aproape — acum a început un puternic viscol generalizat în Basarabia, Moldova și Muntenia.

Viscolul cu zăpadă abundentă a durat două zile, Marți și Miercuri, și s'a înlins până în munți.

Pe valea Prahovei, până la Predeal viscolul și zăpada au făcut troeni mari. Trenurile erau învăluite în zăpadă și înaintau cu greutate.

La București, viforul a deranjat legăturile telegrafice ale cfr. Începând dela Bacău, firele de telegraf sânt stricate, rămânând numai legăturile locale dintre stații. Astfel toate trenurile accelerate și exprese au avut și au întârzieri mari, oprindu-se în fiecare stațiune.

Viscolul a venit din Rusia, trecând peste Basarabia, Moldova și Muntenia. Pe Bărăgan și pe coasta Mării negre au băntuit vânturi puternice.

În tot timpul viscolului, în regiunea Brașovului și pe valea Timișului, a fost vreme de primăvară.

Marți și Miercuri — vremea la noi a fost caldă, ca în zilele luni Aprilie.

Curiozitatea vremii a mers până acolo, în cât Miercuri viscolul a venit de pe valea Timișului — iar la Timișul de jos, Dârste, Brașov și în sudul Ardealului era senin și cald ca primăvara.

Exact ca și când treci din regiunea Alpilor, iarna, pe Coasta de azur!

Astăzi, Joi, vremea la Brașov se menține temperată, cu cer noros și vânt. În tot sudul Ardealului n'a nins.

Reînființarea inspectoratului regiunea V-a, Brașov

Ministerul instrucțiunii publice a reînființat inspectoratul școlar al regiunii V-a Brașov, numind ca inspector șef pe d-l prof. I. Baciu dela liceul „Andrei Șaguna”.

Deocamdată, până la 1 Februarie a. c. se aranjează birourile Inspectoratului și se transpune arhiva dela Sibiu la Brașov. Astfel, toți cei cari au treburi la acest inspectorat să nu se prezinte înainte de 1 Februarie d-lui inspector șef, ocupat exclusiv cu organizarea serviciilor în acest timp.

Am fost rugați să comunicăm aceasta, pentru a ocoli osteneții de geaba aceluia cari au a face cu inspectoratul în chestiune.

Politice

Ședințele Parlamentului — Remanierea.

Astăzi, Joi, s'au reluat — pentru o singură ședință, deocamdată — ședințele Parlamentului.

Camera se va amâna până Marți 25 Ianuarie.

După cei inițialiți din cercul intim al d-lui prim-ministru, o nouă amânare a ședințelor Camerei se va produce și după Marți. Aceste amânări sânt în legătură cu unele evenimente politice pe cari guvernul le prevede apropiate.

În ceea-ce privește remanierea guvernului ea se va mărgini la esirea d-lui Cudalbu din minister. Noul ministru de justiție va fi d-l Anibal Theodorescu, actualul primar al Capitalei, care are cuvântul de onoare al primului ministru că-l va face ministru înainte de reluarea ședințelor Parlamentului.

O remaniere mai largă s'ar face numai dacă evenimentele așteptate de d-l Averescu se vor produce.

Deocamdată, ministeriabilii averescani trebuie să aștepte.

natorul Basarabescu, succesul alegerii. Organizația este în căutarea soluției prin fixarea persoanei în jurul căreia să se regrepeze.

Zece ani dela moartea lui Iacob Muresianu. Cu prilejul împlinirii a 10 ani dela moartea lui Iacob Muresianu (25 Mai 1926) — ziarul „Patria” din Cluj atrage atențiunea asupra acestui fapt, propunând să se organizeze o sărbătorire cum se cuvine marelui compozitor. Societățile de muzică, corurile, prietenii și admiratorii lui Iacob Muresianu să facă a se organiza, în fiecare oraș, comemorarea acestui mare muzician român și neîntrecut patriot.

Secțiua muzicală a „Astrei” poate lua inițiativa.

Ne asociem, întru toate, articolului din „Patria”.

D-nul Dr. Iosif Pușcariu a fost înaintat medic primar, director al Spitalului oftalmologic din Brașov, cu ziua de 1 Ianuarie a. c.

Într'unul din numerii viitori, vom vorbi mai pe larg de acest spital, asupra căruia vrem să atragem atențiunea opiniei noastre publice.

Societatea de patinaj din Brașov. Serbarea costumată de carnaval se va ține Duminică în 23 Ianuarie 1927 dela 6-9 seara pe patinoarul de sub Tâmpa cu muzică militară și lumină electrică. Cortegiul la 7 ore precis. În caz de vreme nefavorabilă serbarea se amână pe Duminică viitoare. 60 1-1.

Cuțiti și răspânditi!
„Gazeta Transilvaniei”